

ZŁAM TEN KOD Z PYTHONEM

JAK TWORZYĆ, TESTOWAĆ
I ŁAMAĆ SZYFRY

AL SWEIGART

Tytuł oryginału: Cracking Codes with Python: An Introduction to Building and Breaking Ciphers

Tłumaczenie: Agnieszka Górczyńska

ISBN: 978-83-283-7495-9

Copyright © 2018 by Al Sweigart. Title of English-language original:
Cracking Codes with Python: An Introduction to Building and Breaking Ciphers,
ISBN: 978-1-59327-822-9, published by No Starch Press.

Polish-language edition copyright © 2021 by Helion S.A. All rights reserved.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage retrieval system, without permission from the Publisher.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

WWW: <http://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Pliki z przykładami omawianymi w książce można znaleźć pod adresem:

<https://ftp.helion.pl/przyklady/zlamtk.zip>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://helion.pl/user/opinie/zlamtk>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Printed in Poland.

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to! » Nasza społeczność

Spis treści

O autorze	4
O korektorach merytorycznych	4
Podziękowania	17

WPROWADZENIE 19

Kto powinien przeczytać tę książkę?	20
Co znajdziesz w tej książce?	21
Jak używać tej książki?	23
Wpisywanie kodu źródłowego	23
Sprawdzanie pod kątem błędów	23
Konwencje zastosowane w książce	24
Zasoby w internecie	24
Pobieranie i instalowanie Pythona	24
Instalacja Pythona w systemie Windows	24
Instalacja Pythona w systemie macOS	25
Instalacja Pythona w systemie Ubuntu	25
Pobieranie pliku pyperclip.py	25
Uruchamianie środowiska IDLE	26
Podsumowanie	27

1

PAPIER JAKO NARZĘDZIE KRYPTOGRAFICZNE 29

Co to jest kryptografia?	30
Kod a szyfr	30
Szyfr Cezara	32
Krążek szyfrowania	32
Szyfrowanie wiadomości za pomocą krążka szyfrowania	33
Deszyfrowanie za pomocą krążka szyfrowania	34
Szyfrowanie i deszyfrowanie z użyciem arytmetyki	35
Dlaczego podwójne szyfrowanie nie działa?	36
Podsumowanie	36

2

PROGRAMOWANIE W POWŁOCE INTERAKTYWNEJ 39

Kilka prostych wyrażeń matematycznych	40
Wartości całkowite i wartości zmiennoprzecinkowe	41
Wyrażenia	41
Kolejność wykonywania działań	42
Obliczanie wartości wyrażeń	42

Przechowywanie wartości w zmiennych	43
Nadpisywanie zmiennej	45
Nazwy zmiennych	46
Podsumowanie	47

3

CIĄGI TEKSTOWE I TWORZENIE PROGRAMÓW 49

Praca z tekstem przy użyciu wartości w postaci ciągu tekstowego	50
Konkatenacja ciągu tekstowego za pomocą operatora + ...	51
Replikacja ciągu tekstowego przy użyciu operatora *	52
Pobieranie znaków z ciągu tekstowego przy użyciu indeksów	53
Wyświetlanie wartości za pomocą funkcji print()	56
Wyświetlanie znaków sterujących	57
Apostrof i cudzysłów	58
Tworzenie programów w edytorze pliku IDLE	59
Kod źródłowy programu typu Witaj, świecie!	59
Sprawdzanie kodu źródłowego za pomocą narzędzia Online Diff Tool	61
Użycie środowiska IDLE w celu późniejszego uzyskania dostępu do programu	62
Zapisywanie programu	62
Uruchamianie programu	63
Otwieranie wcześniej zapisanych programów	64
W jaki sposób działa program Witaj, świecie!?	64
Komentarze	64
Wyświetlanie wskazówek dla użytkownika	65
Pobieranie danych wejściowych od użytkownika	65
Zakończenie programu	66
Podsumowanie	66

4

SZYFR ODWROTNY 69

Kod źródłowy programu wykorzystującego szyfr odwrotny	70
Przykładowe uruchomienie programu	70
Definiowanie komentarzy i zmiennych	71
Określanie długości ciągu tekstowego	72
Wprowadzenie do pętli while	73
Boolowski typ danych	73
Operatory porównania	74
Blok kodu	76
Konstrukcja pętli while	77
„Rośnięcie” ciągu tekstowego	78
Usprawnianie programu za pomocą funkcji input()	81
Podsumowanie	82

5

SZYFR CEZARA 85

Kod źródłowy programu wykorzystującego szyfr Cezara	86
Przykładowe uruchomienie programu	87
Importowanie modułu i przypisywanie zmiennych	88
Stałe i zmienne	89

Pętla for	90
Przykład pętli for	90
Pętla while będąca odpowiednikiem pętli for	91
Konstrukcja if	92
Przykład użycia polecenia if	92
Polecenie else	92
Polecenie elif	93
Operatory in i not in	94
Metoda find()	95
Szyfrowanie i deszyfrowanie symboli	96
Obsługa zawinięcia	97
Obsługa symboli spoza zbioru symboli	98
Wyświetlanie i kopiowanie skonwertowanego ciągu tekstowego	98
Szyfrowanie innych symboli	99
Podsumowanie	100

6

ŁAMANIE SZYFRU CEZARA ZA POMOCĄ ATAKU BRUTE FORCE	103
Kod źródłowy programu wykorzystującego szyfr odwrotny	104
Przykładowe uruchomienie programu	105
Definiowanie zmiennych	106
Iteracja z użyciem funkcji range()	106
Deszyfrowanie wiadomości	108
Stosowanie formatowania ciągu tekstowego do wyświetlenia klucza i deszyfrowanej wiadomości	109
Podsumowanie	110

7

SZYFROWANIE ZA POMOCĄ SZYFRU PRZESTAWIENIOWEGO	113
Sposób działania szyfru przestawieniowego	113
Ręczne szyfrowanie wiadomości	114
Tworzenie programu szyfrującego	116
Kod źródłowy programu wykorzystującego szyfr kolumnowy	117
Przykładowe uruchomienie programu	118
Samodzielne definiowanie funkcji za pomocą polecenia def	118
Definiowanie funkcji pobierającej argumenty	119
Zmiana parametru istniejącego tylko wewnątrz funkcji	120
Definiowanie funkcji main()	121
Przekazywanie klucza i wiadomości jako argumentów	122
Typ danych listy	123
Ponowne przypisywanie elementów na liście	124
Lista list	125
Stosowanie funkcji len() i operatora in z listą	126
Konkatenacja listy i replikacja za pomocą operatorów + i *	127
Algorytm szyfrowania przestawieniowego	127
Rozszerzone operatory przypisania	128
Iteracja currentIndex przez wiadomość	129
Metoda join()	131
Wartość zwrotna i polecenie return	132
Przykład polecenia return	132
Zwrot szyfrogramu	133

Zmienna <code>__name__</code>	133
Podsumowanie	134
8	
DESZYFROWANIE WIADOMOŚCI CHRONIONEJ SZYFREM PRZESTAWIENIOWYM	137
Łamanie szyfru przestawieniowego za pomocą kartki i ołówka	138
Kod źródłowy programu deszyfrującego wiadomość chronioną szyfrem przestawieniowym	139
Przykładowe uruchomienie programu	141
Importowanie modułów i definiowanie funkcji <code>main()</code>	141
Deszyfrowanie wiadomości za pomocą klucza	142
Funkcje <code>round()</code> , <code>math.ceil()</code> i <code>math.floor()</code>	142
Funkcja <code>decryptMessage()</code>	143
Operatory boolowskie	145
Dostosowywanie wartości zmiennych <code>column</code> i <code>row</code>	148
Wywoływanie funkcji <code>main()</code>	150
Podsumowanie	150
9	
TWORZENIE PROGRAMU DO TESTOWANIA INNYCH PROGRAMÓW	153
Kod źródłowy programu do testowania innych programów	154
Przykładowe uruchomienie programu	155
Importowanie modułów	156
Generowanie liczb pseudolosowych	156
Tworzenie losowo wybranego ciągu tekstowego	158
Powielanie ciągu tekstowego losowo wybraną liczbę razy	158
Zmienna <code>listy</code> używa odwołania	159
Przekazywanie odwołania	162
Stosowanie funkcji <code>copy.deepcopy()</code> do powielenia listy	162
Funkcja <code>random.shuffle()</code>	163
Losowe mieszanie ciągu tekstowego	163
Testowanie poszczególnych wiadomości	164
Sprawdzanie poprawności szyfrowania i zakończenie programu	165
Wywoływanie funkcji <code>main()</code>	166
Testowanie programu	166
Podsumowanie	167
10	
SZYFROWANIE I DESZYFROWANIE PLIKÓW	169
Pliki zwykłego tekstu	170
Kod źródłowy programu wykorzystującego szyfr przestawieniowy do szyfrowania pliku	170
Przykładowe uruchomienie programu	171
Praca z plikami	172
Otwieranie pliku	172
Zapisywanie i zamykanie pliku	173
Odczyt danych z pliku	174
Funkcja <code>main()</code> programu	175
Sprawdzanie istnienia pliku	175
Funkcja <code>os.path.exists()</code>	176
Sprawdzanie za pomocą funkcji <code>os.path.exists()</code> istnienia pliku danych wejściowych	176

Stosowanie metod ciągu tekstowego do zapewnienia większej elastyczności danych wejściowych	177
Metody ciągu tekstowego upper(), lower() i title()	177
Metody ciągu tekstowego startswith() i endswith()	177
Stosowanie metod ciągu tekstowego w programie	178
Odczyt pliku danych wejściowych	179
Pomiar czasu operacji szyfrowania i deszyfrowania	179
Moduł time i funkcja time.time()	179
Stosowanie funkcji time.time() w programie	180
Zapis danych wyjściowych do pliku	181
Wywoływanie funkcji main()	181
Podsumowanie	182

11

PROGRAMOWE WYKRYWANIE JĘZYKA ANGIELSKIEGO	183
Jak komputer może zrozumieć język angielski?	184
Kod źródłowy modułu do wykrywania języka angielskiego	186
Przykładowe uruchomienie programu	187
Polecenia i definiowanie stałych	187
Typ danych w postaci słownika	188
Różnice między słownikiem i listą	189
Dodawanie lub modyfikowanie elementów słownika	190
Stosowanie funkcji len() ze słownikiem	191
Stosowanie operatora in ze słownikiem	191
Wyszukiwanie elementów w słowniku odbywa się szybciej niż na liście	192
Stosowanie pętli for w słowniku	192
Implementacja pliku słownika	193
Metoda split()	193
Podział słownika na poszczególne słowa	194
Zwrot danych słownika	194
Zliczanie liczby słów angielskich w wiadomości	195
Błąd dzielenia przez zero	196
Zliczanie dopasowań słów w języku angielskim	196
Funkcje float(), int() i str() oraz dzielenie całkowite	197
Określanie proporcji angielskich słów w wiadomości	198
Usuwanie znaków innych niż litery	198
Metoda append() typu listy	199
Tworzenie ciągu tekstowego liter	200
Wykrywanie słów angielskich	200
Stosowanie argumentów domyślnych	200
Obliczanie wartości procentowych	201
Podsumowanie	203

12

ŁAMANIE SZYFRU PRZESTAWIENIOWEGO	205
Kod źródłowy programu umożliwiającego złamanie szyfru przestawieniowego	206
Przykładowe uruchomienie programu	207
Importowanie modułów	208
Wielowierszowy ciąg tekstowy ujęty w potrójny cudzysłów	208
Wyświetlanie wyniku deszyfrowania wiadomości	209

Pobranie deszyfrowanej wiadomości	210
Metoda strip() ciągu tekstowego	212
Stosowanie metody strip() ciągu tekstowego	213
Nieudana próba deszyfrowania wiadomości	213
Wywoływanie funkcji main()	214
Podsumowanie	214

13

MODUŁ ARYTMETYKI MODULARNEJ DLA SZYFRU AFINICZNEGO	215
Arytmetyka modularna	216
Operator reszty z dzielenia	217
Wyszukiwanie dzielników do obliczenia największego wspólnego dzielnika	218
Przypisanie wielokrotne	220
Algorytm Euklidesa do wyszukiwania największego wspólnego dzielnika	221
Sposób działania szyfrów multiplikatywnego i afinicznego	222
Wybór poprawnego klucza multiplikatywnego	223
Szyfrowanie z użyciem szyfru afinicznego	224
Deszyfrowanie szyfru afinicznego	225
Określanie odwrotności modularnej	226
Operator dzielenia całkowitego	226
Kod źródłowy modułu cryptomath	227
Podsumowanie	228

14

PROGRAMOWANIE SZYFRU AFINICZNEGO	231
Kod źródłowy programu wykorzystującego szyfr afiniczny	232
Przykładowe uruchomienie programu	233
Importowanie modułów i stałych oraz definiowanie funkcji main()	234
Generowanie i weryfikowanie kluczy	236
Typ danych w postaci krotki	236
Sprawdzanie pod kątem słabych kluczy	237
Ile kluczy może mieć szyfr afiniczny?	238
Tworzenie funkcji szyfrującej	240
Tworzenie funkcji deszyfrującej	241
Generowanie losowych kluczy	242
Wywoływanie funkcji main()	243
Podsumowanie	244

15

ŁAMANIE SZYFRU AFINICZNEGO	245
Kod źródłowy programu umożliwiającego złamanie szyfru afinicznego	245
Przykładowe uruchomienie programu	247
Importowanie modułów i stałych oraz definiowanie funkcji main()	248
Funkcja odpowiedzialna za złamanie szyfru afinicznego	249
Operator wykładniczy	249
Obliczanie całkowitej liczby kluczy, których można użyć	250
Polecenie continue	251
Stosowanie polecenia continue do pominięcia kodu	252
Wywoływanie funkcji main()	253
Podsumowanie	254

16

PROGRAMOWANIE PROSTEGO SZYFRU PODSTAWIENIOWEGO	255
Jak działa prosty szyfr podstawieniowy?	256
Kod źródłowy programu wykorzystującego szyfr podstawieniowy	257
Przykładowe uruchomienie programu	259
Importowanie modułów i stałych oraz definiowanie funkcji main()	259
Metoda sort() listy	261
Funkcje opakowujące	262
Funkcja translateMessage()	263
Metody isupper() i islower() ciągu tekstowego	265
Zachowywanie wielkości liter dzięki metodzie isupper()	266
Generowanie losowego klucza	267
Wywoływanie funkcji main()	268
Podsumowanie	268

17

ŁAMANIE PROSTEGO SZYFRU PODSTAWIENIOWEGO	271
Stosowanie wzorca słowa do deszyfrowania	272
Znajdowanie wzorca słowa	272
Wyszukiwanie potencjalnych liter odszyfrowujących	273
Omówienie procesu łamania szyfru	275
Moduł wzorca słowa	275
Kod źródłowy programu wykorzystującego szyfr podstawieniowy	276
Przykładowe uruchomienie programu	280
Importowanie modułów i stałych	280
Wyszukiwanie znaków za pomocą wyrażeń regularnych	281
Konfigurowanie funkcji main()	281
Wyświetlanie użytkownikowi wyniku operacji łamania szyfru	282
Tworzenie mapowania szyfrogramu	283
Tworzenie pustego mapowania	283
Dodawanie liter do mapowania	283
Łączenie dwóch mapowań	285
W jaki sposób działają funkcje pomocnicze mapowania liter?	286
Wyszukiwanie zdeszyfrowanych liter w mapowaniu	290
Testowanie funkcji removeSolvedLettersFromMapping()	292
Funkcja hackSimpleSub()	292
Metoda replace() ciągu tekstowego	294
Deszyfrowanie wiadomości	295
Deszyfrowanie w powłoce interaktywnej	296
Wywoływanie funkcji main()	297
Podsumowanie	298

18

PROGRAMOWANIE SZYFRU VIGENÈRE'A	299
Stosowanie wielu liter kluczy w szyfrze Vigenère'a	300
Dłuższe klucze szyfru Vigenère'a są znacznie bezpieczniejsze	302
Wybór klucza uniemożliwiającego atak słownikowy	303
Kod źródłowy programu wykorzystującego szyfr Vigenère'a	303
Przykładowe uruchomienie programu	305
Importowanie modułów i stałych oraz definiowanie funkcji main()	305
Tworzenie ciągu tekstowego za pomocą procesu dołączania do listy	306

Szyfrowanie i deszyfrowanie wiadomości	307
Wywoływanie funkcji main()	310
Podsumowanie	310

19

ANALIZA CZĘSTOTLIWOŚCI	313
Analiza częstotliwości występowania liter w tekście	314
Dopasowywanie częstotliwości występowania liter	316
Obliczanie wyniku dopasowania częstotliwości dla prostego szyfru podstawieniowego	316
Obliczanie wyniku dopasowania częstotliwości dla prostego szyfru przestawieniowego	317
Stosowanie analizy częstotliwości do złamania szyfru Vigenère'a	318
Kod źródłowy programu obliczającego wynik dopasowania częstotliwości	319
Przechowywanie liter w kolejności ETAOIN	321
Zliczanie liter w wiadomości	321
Pobieranie pierwszego elementu składowego krotki	323
Układanie liter według częstotliwości ich występowania w wiadomości	323
Zliczanie liter za pomocą funkcji getLetterCount()	324
Tworzenie słownika częstotliwości wystąpień i listy liter	324
Sortowanie liter w odwrotnej kolejności ETAOIN	325
Sortowanie list słownika według częstotliwości występowania	330
Tworzenie listy sortowanych liter	332
Obliczanie wyniku dopasowania częstotliwości dla wiadomości	332
Podsumowanie	334

20

ŁAMANIE SZYFRU VIGENÈRE'A	335
Atak słownikowy w celu złamania szyfru Vigenère'a metodą brute force	336
Kod źródłowy programu umożliwiającego złamanie szyfru Vigenère'a za pomocą ataku słownikowego	336
Przykładowe uruchomienie programu	337
Informacje o programie do łamania szyfru Vigenère'a za pomocą ataku słownikowego	337
Stosowanie metody Kasiskiego do ustalenia długości klucza	338
Odszukanie powtarzających się sekwencji	338
Pobieranie dzielników liczb określających odstęp	339
Pobieranie każdej n-tej litery ciągu tekstowego	341
Stosowanie analizy częstotliwości do złamania poszczególnych podkluczy	342
Przeprowadzanie ataku brute force na możliwe klucze	344
Kod źródłowy programu umożliwiającego złamanie szyfru Vigenère'a	344
Przykładowe uruchomienie programu	349
Importowanie modułów i definiowanie funkcji main()	350
Wyszukiwanie powtarzających się sekwencji	351
Obliczanie dzielników odstępów	354
Usuwanie duplikatów za pomocą funkcji set()	355
Usuwanie powtarzających się dzielników i sortowanie listy	355
Wyszukiwanie najczęściej występujących dzielników	356
Określanie prawdopodobnej długości klucza	358
Metoda listy extend()	358
Rozszerzanie słownika repeatedSeqSpacings	359
Pobieranie dzielników z factorsByCount	360
Pobieranie liter szyfrowanych za pomocą tego samego podklucza	360

Próba deszyfrowania z użyciem potencjalnych długości klucza	362
Argument w postaci słowa kluczowego key funkcji print()	364
Uruchamianie programu w trybie cichym lub wyświetlania informacji użytkownikowi	365
Wyszukiwanie możliwych kombinacji podkluczy	365
Wyświetlanie deszyfrowanego tekstu z użyciem właściwej wielkości liter	369
Zwrot deszyfrowanej wiadomości	370
Opuszczanie pętli po znalezieniu potencjalnego klucza	371
Atak brute force na wszystkie długości klucza	371
Wywoływanie funkcji main()	372
Modyfikowanie stałych programu	373
Podsumowanie	373

21

SZYFR Z KLUCZEM JEDNORAZOWYM	375
Niemożliwy do złamania szyfr z kluczem jednorazowym	376
Tworzenie klucza o długości odpowiadającej długości wiadomości	376
Zapewnianie prawdziwej losowości klucza	378
Dlaczego klucza jednorazowego można użyć tylko raz?	379
Dlaczego dwukrotnie użyty klucz jednorazowy to szyfr Vigenère'a?	379
Podsumowanie	380

22

WYSZUKIWANIE I GENEROWANIE LICZB PIERWSZYCH	381
Co to jest liczba pierwsza?	382
Kod źródłowy modułu liczb pierwszych	384
Przykładowe uruchomienie modułu	386
Sposób działania algorytmu próbnego dzielenia	386
Implementacja algorytmu próbnego dzielenia	388
Sito Eratostenesa	389
Generowanie liczb pierwszych za pomocą sita Eratostenesa	391
Algorytm pierwszości Rabina-Millera	392
Wyszukiwanie ogromnych liczb pierwszych	393
Generowanie ogromnych liczb pierwszych	395
Podsumowanie	395

23

GENEROWANIE KLUCZY DLA SZYFRU KLUCZA PUBLICZNEGO	397
Kryptografia klucza publicznego	398
Problem z uwierzytelnieniem	400
Podpis cyfrowy	400
Uważaj na atak MITM	401
Etapy generowania kluczy publicznego i prywatnego	402
Kod źródłowy programu generującego klucze kryptografii klucza publicznego	403
Przykładowe uruchomienie programu	404
Tworzenie funkcji main()	406
Generowanie kluczy za pomocą funkcji generateKey()	406
Obliczanie wartości e	407
Obliczanie wartości d	407
Zwracanie kluczy	408
Tworzenie plików kluczy za pomocą funkcji makeKeyFiles()	408

Wywoływanie funkcji main()	410
Hybrydowe systemy kryptograficzne	411
Podsumowanie	411

24

PROGRAMOWANIE SZYFRU KLUCZA PUBLICZNEGO	413
Jak działa kryptografia klucza publicznego?	414
Tworzenie bloku	414
Konwersja ciągu tekstowego na blok	415
Matematyka szyfrowania i deszyfrowania za pomocą kryptografii klucza publicznego	416
Konwersja bloku na ciąg tekstowy	418
Dlaczego nie można złamać szyfru wykorzystującego kryptografię klucza publicznego?	420
Kod źródłowy programu wykorzystującego kryptografię klucza publicznego	421
Przykładowe uruchomienie programu	425
Konfiguracja programu	426
Wybór trybu pracy programu	426
Konwersja ciągu tekstowego na bloki za pomocą funkcji getBlocksFromText()	428
Funkcje min() i max()	428
Przechowywanie bloków w blockInt	429
Stosowanie funkcji getTextFromBlocks() do deszyfrowania wiadomości	431
Stosowanie metody insert() listy	432
Łączenie listy message i tworzenie na jej podstawie jednego ciągu tekstowego	432
Tworzenie funkcji encryptMessage()	433
Tworzenie funkcji decryptMessage()	433
Odczytywanie kluczy publicznego i prywatnego z ich plików	434
Zapisywanie szyfrogramu do pliku	435
Deszyfrowanie danych z pliku	437
Wywoływanie funkcji main()	439
Podsumowanie	439

A

DEBUGOWANIE KODU PYTHONA	441
Na czym polegają działania debugera?	441
Usuwanie błędów z programu wykorzystującego szyfr odwrotny	443
Definiowanie punktu przerwania	445
Podsumowanie	447

B

ODPOWIEDZI DO ĆWICZEŃ	449
Rozdział 1.	449
Rozdział 2.	450
Rozdział 3.	451
Rozdział 4.	452
Rozdział 5.	453
Rozdział 6.	454
Rozdział 7.	455
Rozdział 8.	457
Rozdział 9.	459
Rozdział 10.	459
Rozdział 11.	460

Rozdział 12.	461
Rozdział 13.	462
Rozdział 14.	462
Rozdział 15.	463
Rozdział 16.	463
Rozdział 17.	464
Rozdział 18.	464
Rozdział 19.	465
Rozdział 20.	465
Rozdział 21.	466
Rozdział 22.	466
Rozdział 23.	466

1

Papier jako narzędzie kryptograficzne

„Dzin szyfrowania opuścił butelkę”.
— Jan Koum, założyciel WhatsApp

ZANIM PRZYSTĄPIMY DO TWORZENIA PROGRAMÓW SZYFRUJĄCYCH, WARTO ZAPOZNAĆ SIĘ Z PROCESEM SZYFROWANIA I DESZYFROWANIA WIADOMOŚCI Z UŻYCIEM PAPIERU I OŁÓWKA. TO POMOŻE ZROZUMIEĆ, JAK działa szyfrowanie i jakie operacje matematyczne są stosowane do wygenerowania zabezpieczonych wiadomości. Z tego rozdziału dowiesz się, co oznacza kryptografia i czym kod różni się od szyfru. Następnie użyjesz prostego szyfru zwanego szyfrem Cezara, aby zaszyfrować i odszyfrować wiadomość za pomocą papieru i ołówka.

TEMATY OMÓWIONE W TYM ROZDZIALE:

- co to jest kryptografia;
- kody i szyfry;
- szyfr Cezara;
- krążki szyfrowania;
- kryptografia i arytmetyka;
- podwójne szyfrowanie.

Co to jest kryptografia?

W przeszłości każdy, kto musiał udostępniać tajne informacje innym osobom, np. szpieg, żołnierz, haker, pirat, sprzedawca, tyran czy działacz polityczny, korzystał z kryptografii, aby informacje te nie wpadły w niepowołane ręce. *Kryptografia* to nauka stosowania tajnych kodów. Jeżeli chcesz się dowiedzieć, na czym polega idea kryptografii, spójrz na dwa przedstawione tutaj fragmenty kodu:

nyr N .vNwz5uNz5Ns6620Nz0N3z2v	!NN2 Nuwv,N9,vNN!vNrBN3zyN4vN
N yvNwz9vNz5N6!9Nyvr9	N6 Qvv0z6nvN.7N0yv4N 4 zzvNN
y0QNnvNwv tyNz	vyN,NN99z0zz6wz0y3vv26 9
Nw964N6!9N5vzxsy690,N.vN2z5u-	w296vyNNrrNyQst.560N94Nu5y
3vNz Nr Ny64v,N .vNt644!5ztr vNz	rN5nz5vv5t6v63zNr5.
N 6N6 yv90,Nr5uNz Nsvt64v0N	N75sz6966NNvw6 zu0 wtNxs6t
yvN7967v9 BN6wNr33Q N-m63 rz9v	49NrN3Ny9Nvzy!

Tekst w lewej kolumnie to tajna wiadomość, która została *zaszyfrowana*, czyli zmieniona na tajny kod. Pozostaje ona całkowicie nieczytelna dla każdego, kto nie wie, jak należy ją *deszyfrować*, czyli zmienić z powrotem na pierwotną postać. Tekst w prawej kolumnie to ciąg przypadkowo wybranych znaków, bez ukrytego znaczenia. Szyfrowanie pozwala na ukrycie wiadomości przed osobami, które nie potrafią jej odszyfrować, nawet jeśli w ich ręce wpadnie zaszyfrowana wiadomość. *Wiadomość zaszyfrowana wygląda dokładnie tak samo jak pozbawiony sensu ciąg znaków i cyfr.*

Kryptograf stosuje i analizuje tajne kody. Oczywiście te tajne wiadomości nie zawsze takimi pozostają. Z kolei *kryptoanalityk*, nazywany również *hakerem* (lub *lamaczem kodów*), może złamać kod i odczytać zaszyfrowane wiadomości. Z tej książki dowiesz się, jak szyfrować i deszyfrować wiadomości za pomocą różnych technik. Jednak wiedza ta nie jest na tyle niebezpieczna, aby zaprowadzić Cię za kratki.

Kod a szyfr

W przeciwieństwie do szyfru *kod* ma być doskonale zrozumiały i dostępny publicznie. Kod zastępuje wiadomość symbolami, które każdy powinien potrafić odczytać i zamienić na postać pierwotnej wiadomości.

Na początku XIX wieku powstał doskonale znany kod dzięki opracowaniu telegrafu, który umożliwił niemal natychmiastową komunikację przewodową między kontynentami. Wysłanie wiadomości za pomocą telegrafu było znacznie szybsze niż skorzystanie z którejś z dotychczasowych możliwości, np. posłańca na koniu lub listu napisanego na papierze. Telegraf pozwalał wysyłać jedynie dwa rodzaje impulsów elektrycznych: krótki, nazywany kropką, i długi, nazywany kreską.

Aby skonwertować litery alfabetu na owe kropki i kreski, potrzebny był system kodowania pozwalający zamienić słowa na impulsy elektryczne. Proces konwersji słów na kropki i kreski oraz ich przesyłania przez telegraf jest nazywany *kodowa-*

niem, proces odwrotny zaś nosi nazwę *dekodowania*. Kod używany podczas kodowania i dekodowania wiadomości przekazywanych poprzez telegraf (a później także radiowo) został opracowany przez Samuela Morse'a i Alfreda Vaila i nosi nazwę kodu Morse'a. Przedstawiłem go w tabeli 1.1.

Tabela 1.1. Międzynarodowy kod Morse'a

Litera	Kod	Litera	Kod	Liczba	Kod
A	• —	N	— •	1	• — — — —
B	— • • •	O	— — —	2	• • — — —
C	— • — •	P	• — — •	3	• • • — —
D	— • • •	Q	— — • —	4	• • • • —
E	•	R	• — •	5	• • • • •
F	• • — •	S	• • •	6	— • • • •
G	— — •	T	—	7	— — • • •
H	• • • •	U	• • —	8	— — — • •
I	• •	V	• • • —	9	— — — — •
J	• — — —	W	• — —	0	— — — — —
K	— • —	X	— • • —		
L	• — • •	Y	— • — —		
M	— —	Z	— — • •		

Dzięki generowaniu kropek i kresek za pomocą jednoprzyciskowego telegrafu jego operator mógł przekazywać, niemalże natychmiast, wiadomości do osoby znajdującej się na drugim końcu świata. (Jeżeli chcesz dowiedzieć się więcej na temat kodu Morse'a, zajrzyj na stronę https://pl.wikipedia.org/wiki/Kod_Morse'a).

W przeciwieństwie do kodu szyfr to specjalny rodzaj kodu przeznaczony do zapewnienia tajności przekazywanym wiadomościom. Szyfr można wykorzystać do zmiany całkowicie jawnego tekstu, np. w języku angielskim, nazywanego *zwykłym tekstem*, w pozbawiony sensu ciąg liter i znaków, nazywany *szyfrogramem*, zawierający tajną wiadomość. Szyfr to zbiór reguł dotyczących konwersji między postaciami zwykłego tekstu i szyfrogramu. Te reguły często podczas komunikacji wykorzystują do szyfrowania i deszyfrowania tajny klucz, który jest znany tylko komunikującym się stronom. W niniejszej książce poznasz kilka szyfrów oraz utworzysz kilka stosujących je programów do szyfrowania i deszyfrowania wiadomości. Jednak najpierw zobacz, jak wiadomość można zaszyfrować ręcznie za pomocą papieru i ołówka.

Szyfr Cezara

Pierwszym szyfrem przedstawionym w tej książce będzie szyfr Cezara. Jego nazwa pochodzi od nazwiska Juliusza Cezara, który stosował go ponad 2000 lat temu. Dobra wiadomość jest taka, że szyfr ten jest prosty i dość łatwy do opanowania. Złą wiadomością jest to, że owa prostota oznacza możliwość łatwego złamania tego szyfru przez kryptoanalityka. Mimo to nadal jest użyteczny do zastosowania w celach edukacyjnych.

Szyfr Cezara działa poprzez zastąpienie każdej litery wiadomości inną literą, po przesunięciu całego alfabetu o określoną liczbę pozycji. Przykładowo Juliusz Cezar zastępował litery wiadomości przez przesunięcie liter alfabetu o trzy — każda litera wiadomości była zastępowana literą oddaloną od niej w alfabecie o trzy pozycje.

W omawianym przykładzie każde wystąpienie litery A w wiadomości będzie zastąpione literą D, każde wystąpienie litery B będzie zastąpione literą E itd. Gdy Cezar musiał przesunąć literę znajdującą się na końcu alfabetu, np. Y, wówczas przechodził na początek alfabetu i przesunął ją o wymaganą liczbę pozycji, co oznacza, że np. literę Y zastąpi litera B. W tym podrozdziale ręcznie zaszyfrujesz wiadomość za pomocą szyfru Cezara.

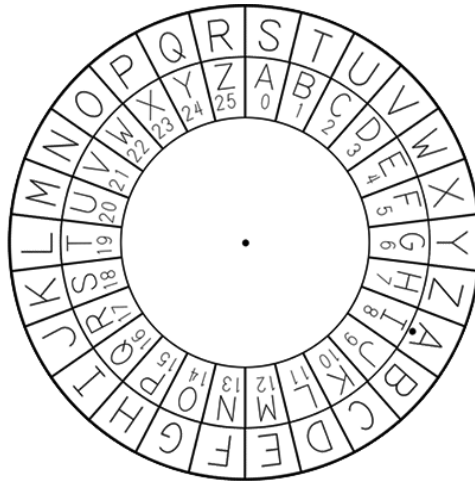
Krażek szyfrowania

Aby ułatwić sobie zadanie konwersji wiadomości w postaci zwykłego tekstu na szyfrogram z użyciem szyfru Cezara, można skorzystać z tzw. *krażka szyfrowania*, nazywanego również *dyskiem szyfrowania*. Krażek szyfrowania składa się z dwóch pierścieni liter, a każdy z nich jest podzielony na 26 slotów (po jednym dla każdej litery alfabetu). Pierścień zewnętrzny przedstawia alfabet zwykłego tekstu, natomiast pierścień wewnętrzny przedstawia litery szyfrogramu. W pierścieniu wewnętrznym litery są ponumerowane od 0 do 25. Te liczby stanowią tzw. *klucz szyfrowania*, który w omawianym przykładzie określa wielkość przesunięcia pierścienia zewnętrznego względem litery A w pierścieniu wewnętrznym. Ponieważ tarcza jest okrągła, przesunięcie o wartość klucza większą niż 25 powoduje powrót na początek alfabetu. Dlatego klucz 26 odpowiada przesunięciu o zero slotów, klucz 27 odpowiada przesunięciu o jeden slot itd.

Na stronie <https://inventwithpython.com/cipherwheel/> znajduje się internetowa wersja krażka szyfrowania. Pokazałem ją również na rysunku 1.1. Użycie internetowej wersji krażka szyfrowania wymaga jego kliknięcia myszą i przesunięcia kursora aż do otrzymania żądanej konfiguracji. Następnie należy ponownie kliknąć myszą i tym samym zakończyć możliwość obracania pierścienia zewnętrznego.

W witrynie internetowej poświęconej tej książce znajdziesz krażek szyfrowania w wersji przeznaczonej do wydruku. Wytnij oba koła i ulóż je, mniejsze na środku większego. Następnie w środku wbij szpilkę, aby móc obracać koła.

W ten sposób będziesz mógł szyfrować wiadomości za pomocą krażka szyfrowania.

Click wheel to rotate.

S T U V W X Y Z A B C D E F G H I J K L M N O P Q R
 A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

Rysunek 1.1 Internetowa wersja krążka szyfrowania

Szyfrowanie wiadomości za pomocą krążka szyfrowania

Jeżeli chcesz zaszyfrować wiadomość, najpierw musisz ją zapisać na kartce. W omawianym przykładzie zaszyfrujemy następującą wiadomość: THE SECRET PASSWORD IS ROSEBUD. Następnie obracaj pierścień wewnętrzny, aż dopasujesz sloty z pierścieniem zewnętrznym. Zwróć uwagę na kropkę znajdującą się pod literą A w pierścieniu zewnętrznym. Zanotuj liczbę w slotcie pierścienia wewnętrznego odpowiadającą tej literze A. To jest nasz klucz szyfrowania.

Przykładowo na rysunku 1.1 litera A w pierścieniu zewnętrznym znajduje się nad liczbą 8 w pierścieniu wewnętrznym. Wykorzystamy ten klucz szyfrowania, aby przygotować zaszyfrowaną wersję naszej wiadomości (zobacz rysunek 1.2).

T	H	E	S	E	C	R	E	T	P	A	S	S	W	O	R	D	I	S	R	O	S	E	B	U	D
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
B	P	M	A	M	K	Z	M	B	X	I	A	A	E	W	Z	L	Q	A	Z	W	A	M	J	C	L

Rysunek 1.2. Szyfrowanie wiadomości za pomocą szyfru Cezara i klucza szyfrowania o wartości 8

Każdą literę wiadomości odszukaj w pierścieniu zewnętrznym i zastąp odpowiadającą jej literą z pierścienia wewnętrznego. W omawianym przykładzie pierwsza litera wiadomości to *T* (w słowie *THE*). Po odszukaniu litery *T* w pierścieniu zewnętrznym zobaczysz, że odpowiadającą jej literą pierścienia wewnętrznego jest *B*. Dlatego w tajnej wiadomości litera *T* zawsze będzie zastępowana literą *B*. (Jeżeli używasz innego klucza szyfrowania, każde wystąpienie litery *T* zostanie zastąpione

inną literą). Następną literą w naszej wiadomości to H, która ma być zastąpiona literą P. Kolejną literą to E, którą należy zastąpić literą M. Każda litera pierścienia zewnętrznego zawsze powoduje zaszyfrowanie tej samej litery pierścienia wewnętrznego. Aby zaoszczędzić nieco czasu, po wyszukaniu pierwszej litery T i sprawdzeniu, że po zaszyfrowaniu to litera B, można od razu zastąpić wszystkie wystąpienia litery T w wiadomości literą B i dzięki temu tylko jednokrotnie sprawdzać daną literę.

Po zaszyfrowaniu pierwotna wiadomość THE SECRET PASSWORD IS ROSEBUD będzie miała postać BPM AMKZMB XIAAEWZL QA ZWAMJCL. Zwróć uwagę na to, że znaki inne niż litery, np. spacja, pozostają bez zmian.

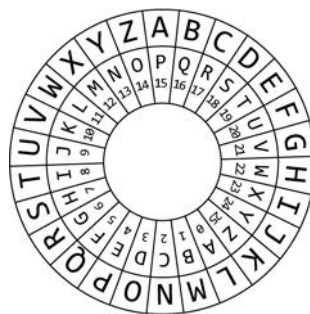
Teraz tę wiadomość można wysłać do kogoś (lub zachować ją dla siebie), a nikt nie będzie w stanie jej odczytać, dopóki nie otrzyma klucza szyfrowania. Nie ujawniaj nikomu klucza szyfrowania. Szyfrogram będzie mógł zostać odczytany przez każdego, kto wie, że kluczem szyfrowania jest 8.

Deszyfrowanie za pomocą krążka szyfrowania

Aby deszyfrować szyfrogram, trzeba rozpocząć od pierścienia wewnętrznego i następnie przejść do pierścienia zewnętrznego. Załóżmy, że otrzymaliśmy taki oto szyfrogram: IWT CTL EPHHLDGS XH HLDGSUXHW. Nie będziesz w stanie odszyfrować tej wiadomości, jeśli nie znasz klucza (lub nie jesteś sprytnym hakerem). Na szczęście kolega poinformował Cię, że użył klucza szyfrowania 15. Krążek szyfrowania dla tego klucza pokazałem na rysunku 1.3.

Teraz możesz wyrównać literę A w pierścieniu zewnętrznym (tę z kropką na dole) z literą w pierścieniu wewnętrznym, która ma liczbę 15 (jest to P). Odszukaj pierwszą literę szyfrogramu, I, w pierścieniu wewnętrznym i zobacz, jaka odpowiada jej litera w pierścieniu zewnętrznym (jest to T). Drugą literą szyfrogramu, W, po deszyfrowaniu to H. Procedurę deszyfrowania kontynuuj dla wszystkich liter szyfrogramu, a otrzymasz wiadomość THE NEW PASSWORD IS SWORDFISH w postaci zwykłego tekstu (zobacz rysunek 1.4).

Jeżeli do deszyfrowania zostanie użyty niepoprawny klucz, np. 16, wówczas wiadomość będzie miała postać SGD MDV OZRRVNQC HR RVNQCENRG, która

Rysunek 1.3. Krążek szyfrowania z ustawionym kluczem 15

I	W	T		C	T	L		E	P	H	H	L	D	G	S		X	H		H	L	D	G	S	U	X	H	W
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
T	H	E		N	E	W		P	A	S	S	W	O	R	D		I	S		S	W	O	R	D	F	I	S	H

Rysunek 1.4. Deszyfrowanie wiadomości za pomocą szyfru Cezara i klucza szyfrowania o wartości 15

jest bez sensu. Dopóki nie zostanie zastosowany prawidłowy klucz, deszyfrowana wiadomość jest ciągiem przypadkowych liter.

Szyfrowanie i deszyfrowanie z użyciem arytmetyki

Krażek szyfrowania to wygodne narzędzie przeznaczone do szyfrowania i deszyfrowania wiadomości za pomocą szyfru Cezara. Jednak operacje szyfrowania i deszyfrowania można przeprowadzać również z wykorzystaniem arytmetyki. W tym celu litery alfabetu od A do Z trzeba zapisać za pomocą liczb od 0 do 25. W takim przypadku 0 odpowiada literze A, 1 odpowiada literze B itd., aż do liczby 25, która odpowiada literze Z. Te przypisania pokazałem na rysunku 1.5.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

Rysunek 1.5. Numerowanie od 0 do 25 liter alfabetu

Ten kod „litera na liczbę” można wykorzystać do przedstawienia liter. Jest to potężna koncepcja, ponieważ pozwala przeprowadzać operacje matematyczne na literach. Przykładowo jeśli litery CAT odpowiadają liczbom 2, 0 i 19, można do tych liczb dodać 3 i tym samym otrzymać 5, 3 i 22. Te nowe liczby odpowiadają literom FDW, jak pokazałem na rysunku 1.5. „Dodaliśmy” jedynie 3 do słowa *cat*. W dalszej części książki utworzymy program, aby to komputer za nas wykonywał odpowiednie operacje matematyczne.

Jeżeli chcesz skorzystać z arytmetyki do szyfrowania za pomocą szyfru Cezara, odszukaj liczbę odpowiadającą literze przeznaczonej do szyfrowania, a następnie dodaj do niej wartość klucza. W efekcie otrzymasz sumę reprezentującą zaszyfrowaną literę. Przykładowo szyfrujemy wiadomość HELLO. HOW ARE YOU? z użyciem klucza 13. (Jako klucza można użyć dowolnej liczby z przedziału od 1 do 25). Zaczynamy od odszukania litery H, która odpowiada liczbie 7. Po dodaniu do niej klucza, 13, otrzymujemy wartość 20. Skoro liczbie 20 odpowiada litera U, zaszyfrowane H to U.

Podobnie szyfrujemy literę E (4), dodajemy wartość klucza i otrzymujemy liczbę 17, której odpowiada litera R. Zaszyfrowane E to zatem litera R. Dalej postępujemy według tej samej procedury.

Proces działa świetnie aż do litery O, której odpowiada liczba 14. Po dodaniu klucza, 13, otrzymujemy liczbę 27, a lista kończy się na wartości 25. Jeżeli suma litery i klucza jest większa lub równa 26, wówczas trzeba od niej odjąć 26. W omawianym przykładzie mamy $27 - 26 = 1$. Literą odpowiadającą liczbie 1 jest B, więc litera O po zaszyfrowaniu będzie literą B. Po zaszyfrowaniu całej wiadomości otrzymamy szyfrogram: URYYB. UBJ NER LBH?.

Aby deszyfrować szyfrogram, wartość klucza trzeba odejmować, a nie dodawać. Literze B odpowiada liczba 1. Po odjęciu klucza, 13, otrzymujemy -12. Podobnie jak w przypadku reguły „odejmij 26” stosowanej przy szyfrowaniu, gdy podczas deszyfrowania wynik jest mniejszy niż 0, trzeba do niego dodać 26. Skoro $-12 + 26 = 14$, to literze B szyfrogramu odpowiada litera O.

UWAGA *Jeśli nie wiesz, jak dodawać i odejmować liczby ujemne, więcej informacji na ten temat znajdziesz na stronie https://inventwithpython.com/chapter12.html#_Toc405145134.*

Jak widać, do odszyfrowania wiadomości zabezpieczonej szyfrem Cezara nie musisz korzystać z krążka szyfrowania. Potrzebujesz jedynie papieru, ołówka i nieco prostej arytmetyki.

Dlaczego podwójne szyfrowanie nie działa?

Być może sądzisz, że dwukrotne zaszyfrowanie wiadomości z użyciem dwóch różnych kluczy może podwoić siłę szyfrowania. Jednak to nieprawda w przypadku szyfru Cezara (a także wielu innych szyfrów). Ponadto wynik podwójnego szyfrowania jest taki sam jak w przypadku zwykłego pojedynczego szyfrowania. Spróbujmy dwukrotnie zaszyfrować wiadomość, aby się przekonać, dlaczego tak się dzieje.

Przykładowo jeśli zaszyfrujemy słowo KITTEN z użyciem klucza 3, będziemy dodawać 3 do liczby reprezentującej literę wiadomości w postaci zwykłego tekstu i otrzymamy szyfrogram NLWWHQ. Gdy teraz ten ciąg tekstowy zaszyfrujemy ponownie, ale z użyciem klucza 4, otrzymamy szyfrogram RPAALU, ponieważ dodajemy 4 do liczby reprezentującej literę wiadomości w postaci zwykłego tekstu. Jednak ma to taki sam efekt jak jednokrotne zaszyfrowanie słowa KITTEN kluczem 7.

W przypadku większości szyfrów wielokrotne szyfrowanie nie przekłada się na jego większą siłę. A jeśli zaszyfrujesz tekst za pomocą dwóch kluczy o sumie wynoszącej 26, wynikowy szyfrogram będzie miał dokładnie taką samą postać jak wiadomość w postaci zwykłego tekstu!

Podsumowanie

Szyfr Cezara i inne szyfry były na przestrzeni wieków stosowane do szyfrowania tajnych wiadomości. Gdyby ktoś chciał zaszyfrować długi komunikat, np. całą książkę, taka operacja przeprowadzana ręcznie mogła zająć wiele dni lub tygodni. Tutaj z pomocą może przyjść programowanie. Komputer umożliwi zaszyfrowanie i deszyfrowanie ogromnych ilości tekstu w czasie poniżej sekundy!

Aby wykorzystać komputer do szyfrowania, należy go *zaprogramować*, czyli nakażać mu wykonanie dokładnie tych samych kroków, ale w postaci zrozumiałej dla maszyny. Na szczęście poznanie języka programowania takiego jak Python jest znacznie łatwiejsze niż nauczanie się języka obcego, np. japońskiego lub hiszpańskiego. Ponadto nie trzeba mieć zbyt dużej wiedzy z zakresu matematyki — wystarczy umiejętność dodawania, odejmowania i mnożenia. Musisz mieć do dyspozycji komputer i tę książkę!

Przejdźmy teraz do rozdziału 2., z którego dowiesz się, jak używać powłoki interaktywnej Pythona w celu wykonywania pojedynczych wierszy kodu.

ĆWICZENIA PRAKTYCZNE

Odpowiedzi do ćwiczeń zostały zamieszczone w dodatku B.

1. Zszyfruj wyrażenia za pomocą podanego klucza.
  - a) Able to pick with equal skill a right-hand pocket or a left, klucz 4: AMBIDEXTROUS
  - b) A machine which makes a Frenchman shrug his shoulders with good reason, klucz 17: GUILLOTINE
  - c) Your irreverence toward my deity, klucz 21: IMPIETY
2. Deszyfruj szyfrogramy za pomocą podanego klucza.
  - a) P RDHIJBT HDBTIXBTH LDGC QN HRDIRWBTC XC PBTGXR PCH XC HRDIAPCS, klucz 15: ZXAI
  - b) E VMZEP EWTMVERX XS TYFPMG LRSRVW, klucz 4: MQTSWXSV
3. Zszyfruj zdanie This is a silly example z użyciem klucza 0.
4. Oto kilka słów i ich szyfrogramów. Jaki klucz został użyty do zaszyfrowania poszczególnych słów?
  - a) ROSEBUD – LIMYVOX
  - b) YAMAMOTO – PRDRDFKF
  - c) ASTRONOMY – HZAYVUVTF
5. Jakie zdanie zostało zaszyfrowane kluczem 8 i deszyfrowane kluczem 9?
UMMSVMAA: Cvkwuuvw xibqmvkm qv xtivvqvo i zmdmvom bpib qa ewzbp epqtm

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

A TERAZ STWÓRZ ALGORYTM SZYFRU IDEALNEGO!

Szyfrowanie do niedawna było wiązane z bezpieczeństwem publicznym. Najbezpieczniejsze implementacje podlegały takim samym rządowym regulacjom jak przemysł zbrojeniowy. Do dzisiaj rządy i różnego rodzaju służby dążą do uzyskania możliwości odczytywania zaszyfrowanych danych. Tymczasem silna kryptografia jest podstawą globalnej ekonomii, zapewnia codzienną ochronę milionom użytkowników i większości organizacji. A to nie wszystko. Algorytmy szyfrujące, ich implementacja czy programowe łamanie szyfrów to równocześnie fascynująca dziedzina wiedzy i pole do zabawy, ćwiczeń oraz eksperymentowania z programowaniem.

Ta książka jest przeznaczona dla osób, które nie umieją programować, ale chciałyby zapoznać się z kryptografią. Omówiono tu podstawowe koncepcje programowania w Pythonie, który dziś jest uważany za najlepszy język dla początkujących koderów. Pokazano, jak tworzyć, testować i łamać programy implementujące szyfry klasyczne, takie jak przestawieniowy i Vigenère'a, by stopniowo przejść do znacznie bardziej zaawansowanych zagadnień, w tym kryptografii klucza publicznego. Każdy program przedstawiono w postaci pełnego kodu źródłowego, wyjaśniono także wiersz po wierszu jego działanie. Dzięki tej książce można się zarówno nauczyć

zasad kryptografii, jak i zdobyć umiejętności pisania kodu szyfrującego i deszyfrującego w Pythonie.

Znajdziesz tutaj między innymi:

- wprowadzenie do programowania w Pythonie: pętle, zmienne, kontrola przepływu działania programu
- omówienie technik szyfrowania stosowanych przed wynalezieniem komputerów
- różne algorytmy szyfrowania z wykorzystaniem Pythona
- testowanie programów szyfrujących i deszyfrujących
- szyfrowanie i deszyfrowanie plików
- łamanie szyfrów techniką *brute force* czy analiza częstotliwości

Al Sweigart jest zawodowym programistą, projektantem UI i autorem cenionych książek technicznych. Jego ulubionym językiem programowania jest Python. Uważany za utalentowanego nauczyciela kodowania, twórca wielu samouczków w tej dziedzinie. Obecnie mieszka w San Francisco.

Helion

helion.pl

HELION SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
helion@helion.pl

Sprawdź nasze szkolenia!

SZKOLENIA

AKADEMIA IT & BUSINESS

HELIONSZKOLENIA.PL

KOD KORZYŚCI
Sięgnij po więcej! ▶

ISBN 978-83-283-7495-9

9 788328 374959

INFORMATYKA W NAJLEPSZYM WYDANIU

Cena: 89,00 zł

